

REGERINGEN 2007

afrika strategi

DANMARK I AFRIKA - ET KONTINENT PÅ VEJ

REGERINGENS PRIORITETER FOR SAMARBEJDET MED AFRIKA SYD FOR SAHARA

AUGUST 2007

FORORD AF UDENRIGSMINISTEREN OG UDVIKLINGSMINISTEREN

Afrika er på en og samme tid et meget rigt og meget fattigt kontinent. Rigt på menneskelig dynamik, kultur, natur og historie, men fattigt målt i økonomisk og social velstand. Fremskrivninger viser, at kontinentet som det eneste sandsynligvis ikke vil nå FN's 2015 Mål. Det kræver derfor en ekstraordinær indsats, hvis Afrika skal med i den globale udvikling. Danmark har i samarbejde med de afrikanske lande og det internationale samfund en historisk chance og et humanitært ansvar for at bidrage til Afrikas udvikling.

Dette er baggrunden for regeringens nye Afrikastrategi. Hovedprioriteterne er, at Danmark vil arbejde for, at Afrika kommer med i globaliseringen og bliver en ligeværdig global partner. Vi vil arbejde for øget regional integration som en drivkraft for øget sikkerhed og mere sam-

handel. Og endelig vil vi yde mere og bedre bistand til Afrika med fokus på beskæftigelse, unge og ligestilling.

Vores prioriteter baserer sig på analyser af udviklingen i Afrika, udarbejdet i tæt samarbejde med både afrikanske, danske og internationale eksperter. Den samlede analyse - "Making Progress in Africa" - findes på www.afrika.um.dk.

Afrikastrategien er undervejs blevet debatteret af mange danskere, hvilket vi er meget glade for. Tak til alle, der har deltaget i debatten. Det har været med til at sætte dagsordenen for, hvad vi skulle diskutere, og hvordan vi skulle udforme den endelige strategi. Debatten på vores hjemmeside med blog og tematiske spørgsmål har været et interessant eksperiment, som klart har vist, at der er stor interesse for dialog mellem politikere og borgere om Danmarks engagement i Afrika.

Mange har ønsket en større grad af fokusering af vores indsats i Afrika, men der er langt fra enighed om, hvad vi skal fokusere på. Afrikanerne selv er meget enige om, at de store ungdomsårgange uden beskæftigelse er en af de absolut største udfordringer de kommende år. Ligeledes er fremme af ligestilling og forbedring af de afrikanske kvinders vilkår en af de bedste investeringer i Afrikas fremtid, vi kan foretage

afrika
strategi

lige nu. Det er derfor to temaer, der er tværgående for hele strategien.

Vores langsigtede fattigdomsorienterede udviklingsbistand til ti fattige lande i Afrika syd for Sahara er også en indsats for vækst, større integration i verdenshandelen og stabilitet. Bistanden er et af mange instrumenter, som vi spiller på, for at nå målet om at få Afrika bedre integreret i den globale vækst og udvikling. Samtidig med, at vi øger bistanden til Afrika, styrker vi også vores engagement i håndteringen af udenrigspolitiske, sikkerhedspolitiske og handelspolitiske udfordringer, der vedrører Afrika.

Det gør vi i bredt samarbejde med afrikanske og danske partnere – regeringer, civilsamfund, forskere og erhvervslivet. Vi ser frem til samarbejdet om udfordringerne i Afrika – et kontinent på vej.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Stig Møller'.

Per Stig Møller
Udenrigsminister

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ulla Tørnæs'.

Ulla Tørnæs
Udviklingsminister

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Nye udfordringer – nye svar	6
1.1 Regeringens målsætninger for samarbejdet med Afrika	9
a. Afrika skal med i globaliseringen	9
b. Øget regional integration og øget samarbejde mellem EU og Afrika	9
c. Mere og bedre bistand til Afrika – med fokus på unge, ligestilling og især beskæftigelse	10
1.2 Store forskelle landene imellem kræver en bred vifte af indsatser	11
1.3 Omfattende indsats for fattigdomsbekæmpelse i ti udvalgte lande	12
1.4 Målrettede indsatser i udvalgte skrøbelige stater.....	12
1.5 Fokus på politisk samarbejde med lande med stor regional indflydelse	12
2. Afrika - en partner i globaliseringen	13
2.1 En stærkere stemme til Afrika i det globale samarbejde	14
2.2 Klimaforandringerne rammer Afrika ekstra hårdt	14
2.3 Vi skal tackle de grundlæggende årsager til tvungen migration	16
3. Stærkere regional integration for at fremme konfliktløsning, samhandel, vækst og stabilitet	19
3.1 Regional integration	19
3.2 Bedre handelsbetingelser skal skabe vækstmuligheder for Afrika	20
3.3 Nye muligheder i Afrika for dansk erhvervsliv.....	22
4. Mere og bedre bistand til Afrika og ny fokus på unge, ligestilling og beskæftigelse	28
4.1 Vi skal gøre mere af det, vi er gode til	28
4.2 God regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne står centralt.....	31
4.3 Talstærke ungdomsårgange bliver Afrikas store udfordring	33
4.4 Fokus på ligestilling bl.a. for at sikre kvinders rettigheder og skabe vækst	35
4.5 Uddannelse til børn og unge er centralt	36
4.6 Støtte til svage og marginaliserede grupper.....	39
4.7 Forstærket indsats mod HIV/AIDS	39
5. Afslutning	41

1. NYE UDFORDRINGER – NYE SVAR

Mange afrikanske lande syd for Sahara har i de senere år oplevet højere økonomisk vækst, mere samhandel, flere investeringer og frem for alt færre krige og mere demokrati end tidligere. Selvom der endnu ikke er tale om konsoliderede vækstrater, og en stor del af den økonomiske vækst drives af et boom i råvarepriser og investeringer koncentreret omkring udvindingsindustrien, så er der en ny og stærk optimisme i Afrika og en tro på fremskridt. Det internationale samfund har forpligtet sig til at forøge bistanden til Afrika, og mange afrikanske regeringer viser vilje til at forstærke den reformindsats, der allerede nu giver resultater.

FN's Millennium-erklæring fastsatte 2015 som året for at opnå otte centrale mål indenfor udvikling i verden. Vi er nu halvvejs gennem denne 15-års periode, og Afrika halter markant bagud i forhold til andre kontinenter.

2015 Målene blev vedtaget i FN-regi i 2000. Der blev derved opnået global enighed om at reducere fattigdommen og dens grundlæggende årsager med klare delmål på otte centrale områder: fattigdomsbekæmpelse, skoleuddannelse, ligestilling, spædbørnsdødelighed, dødelighed blandt gravide og fødende kvinder, udbredelse af HIV/AIDS og andre sygdomme, miljø samt globalt partnerskab for udvikling.

Læs mere om 2015 Målene på <http://2015.danida.dk/da/>

På trods af den fremgang, som Afrika oplever lige nu, vil FN's 2015 Mål sandsynligvis ikke blive nået i Afrika. Fremskrivninger viser, at kontinentet vil forblive det fattigste på klo-

den i mange årtier fremover. Hvis man ser bort fra Nigeria og Sydafrika, er det samlede bruttonationalprodukt i Afrika syd for Sahara kun på størrelse med Danmarks. Danmark har en medmenneskelig forpligtelse til at hjælpe Afrikas mange fattige og særligt udsatte grupper samt aktivt bidrage til, at de afrikanske lande får større del i verdens velstand.

Der er for lidt fremskridt i bekæmpelsen af Afrikas fattigdom: FN's 2015 Mål om at halvere antallet af fattige kan sandsynligvis ikke nås i Afrika. Selvom andelen af afrikanere, der lever for under 1 US\$ om dagen, falder som følge af den økonomiske vækst, stiger det samlede antal fattige fortsat. Den forventede levealder er kun på 46 år sammenlignet med 65 år i andre udviklingslande.

Uagtet forbedringer i adgangen til uddannelse og sundhed dør 1 ud af 5 børn i Afrika, før de fylder 5 år, og en tredjedel af alle børn går ikke i skole. 1 ud af 15 kvinder dør i forbindelse med svangerskab. En femtedel af den samlede befolkning i Afrika syd for Sahara (ca. 770 mio. mennesker), lever i lande præget af konflikt eller ustabilitet.

Kilde: FN (www.un.org)

Derfor vil Afrika være hovedprioriteten for Danmarks udviklingssamarbejde i årene fremover. Det kommer til at betyde flere danske bistandskroner til Afrika med fokus på effektiv gennemførelse af bistanden og med kvinder, unge og beskæftigelse som centrale temaer. Dertil kommer et øget politisk engagement i Afrika, hvor både udenrigs-, handels-, miljø- og sikkerhedspolitikken kommer til at stå centralt.

Vores partnerskab med Afrika vil først og fremmest hvile på landenes egen vilje til udvikling og på et tæt samarbejde med afrikanske ledere, der demonstrerer god regeringsførelse i form af social ansvarlighed, reformvilje samt respekt for menneskerettigheder og demokratiske spilleregler. Vores mangeårige relationer med en række afrikanske lande udgør en unik platform for Danmark til at gøre en forskel. Men vi vil også, bilateralt såvel som multilateralt, bidrage til stabilitet og genopbygning i skrøbelige stater, der er på vej ud af krig eller konflikt samt medvirke til at forhindre, at stater bliver til skrøbelige stater. Det indebærer en bred vifte af indsatser afhængig af modtagerlandenes behov og situation.

Den nye Afrikastrategi lægger regeringens rammer for Danmarks fremtidige samarbejde med Afrika syd for Sahara – baseret på de nye udfordringer og muligheder, som globaliseringen skaber.

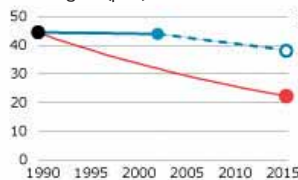
Danmark har en række tematiske strategier vedrørende kultursamarbejde, ligestilling mv., der vedrører vores engagement og partnerskab med udviklingslandene. Selvom der ikke er henvist til dem alle i nærværende strategi, er de stadig gældende for vores partnerskaber med Afrika.

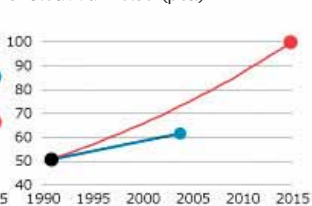
Kvinderne er ikke bare en drivkraft - de er nøglen til udvikling i mange af verdens fattigste lande. Se www.afrika.um.dk/da/menu/Kvinder

8 DANMARK I AFRIKA – ET KONTINENT PÅ VEJ

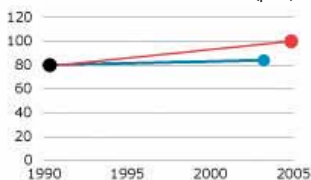
Mål 1 – Andel af befolkningen, der lever for mindre end 1 US\$ om dagen (pct.)

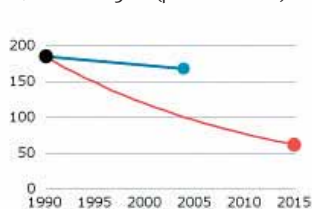
Mål 2 – Færdiggørelse af primær skoleuddannelse (pct.)

Mål 3 – Fordelingen af piger i forhold til drenge i primær og sekundær skoleuddannelse (pct.)

Mål 4 – Dødeligheden blandt børn under 5 år (pr. 1000 indb.)

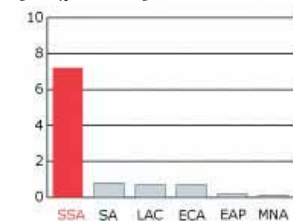

- Nødvendig udvikling for at opnå målet.
- Udvikling opnået
- Beregnet udvikling

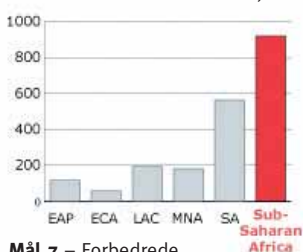
● Udgangspunkt
● Af nyeste dato
● Målsætning
○ Beregnet udvikling

EAP = Østasien og Stillehavsområdet
ECA = Østeuropa og Centralasien
LAC = Latinamerika og Carribien
MNA = Mellemøsten og Nordafrika
SA = Sydasien
SSA = Afrika syd for Sahara

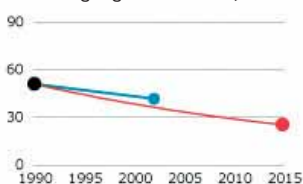
Mål 6 – Forekomsten af HIV (pct. af befolkningen i alderen 15 – 49 år, 2003)

Mål 5 – Dødeligheden blandt fødende kvinder (beregnet ud fra 100.000 overlevende kvinder, 2000)

Mål 7 – Forbedrede vandressourcer (pct. af befolkningen uden adgang til rent vand)

FAKTA:

Afrika halter bagud på alle 2015 Målene

FN's Millennium-erklæring fastsatte året 2015 som målet for at opnå otte mål indenfor udvikling i verden. Vi er nu knap halvvejs gennem denne 15-års periode, og Afrika halter markant bagud i forhold til målene og i forhold til andre kontinenter. Derfor vil regeringen styrke indsatsen for fattigdomsbekæmpelse og vækst i Afrika og arbejde for, at andre lande også øger deres støtte.

1.1 Regeringens målsætninger for samarbejdet med Afrika

Bekæmpelse af fattigdom vil være fundamentet for Danmarks engagement i Afrika. Gennemsnitsindkomsten pr. indbygger i de lande, Danmark har programsamarbejde med, er under 10 kr. om dagen. I de afrikanske lande og områder, hvortil Danmark yder nødhjælp, nærområdebistand og støtte til skrøbelige stater, er fattigdommen ofte endnu mere udtalt. Regeringens tre strategiske målsætninger for Danmarks forbindelser med Afrika i 2007-2011 er:

- a. Afrika skal med i globaliseringen.
- b. Øget regional integration og forstærket samarbejde mellem Afrika og EU.
- c. Mere og bedre bistand til Afrika med fokus på unge, ligestilling og især beskæftigelse.

a. Afrika skal med i globaliseringen

Regeringens mål er, at Afrika får del i verdens vækst og velstand og bliver en ligeværdig partner, når det gælder løsningen af globale udfordringer som klima, miljø og migration.

Med globaliseringen kommer Afrika tættere på vores hverdag. Danmarks relationer til Afrika er mangfoldige og handler i stigende grad om andre områder end udviklingssamarbejde – herunder samhandel, sikkerhedspolitiske udfordringer, påvirkninger fra medierne, kunst og kultur samt venskaber og familieband. Alle disse udfordringer og relationer har betydning for Afrikas fremtid. Økonomisk vækst, bedre handelsmu-

ligheder og løsning af de sikkerhedspolitiske problemer er forudsætninger for at bekæmpe fattigdommen på kontinentet.

Det er regeringens holdning, at Afrika har meget at vinde ved globaliseringen og meget at bidrage med til resten af verden. Derfor skal Danmark udbygge sine relationer til Afrika på mange områder.

Globale spørgsmål som klima, smitsomme sygdomme, bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, migration og radikalisering gør Afrika til en stadig vigtigere international aktør. Afrika skal med som ligeværdig partner, hvis vi skal finde bæredygtige løsninger på disse globale udfordringer. Det forudsætter også et fokus på løsning af konflikter i Afrika og på efterfølgende genopbygning. Udviklingen i flere af de afrikanske lande går i retning af større integration og deltagelse i globaliseringen, hvilket stigende investeringer og øget samhandel er bevis på. Dertil kommer, at en række aktører, herunder ikke mindst Kina, Indien og Latinamerika, viser øget interesse for Afrika gennem styrkelse af de politiske bånd, samhandel, investeringer og bistand.

b. Øget regional integration og øget samarbejde mellem EU og Afrika

Ligesom Europa og Asien satser Afrika nu på at skabe stabilitet og vækst gennem regional integration. Den Afrikanske Union (AU) og flere af de sub-regionale organisationer har de sidste fem år udviklet sig til at være afgørende spillere på det afrikanske kontinent. Opbygning af en effektiv AU Kommission, fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, et pan-afrikansk parlament m.m. er i fuld gang.

Regeringens mål er at understøtte denne proces, så Afrikas egne organisationer bliver bedre til at håndtere de mange kontinentale og regionale udfordringer. Regeringen vil derfor arbejde for øget regional integration i Afrika og et stærkere samarbejde mellem EU og Afrika med fokus på konfliktløsning og efterfølgende genopbygning samt højere vækst gennem samhandel og investeringer.

Øget samarbejde mellem Europa og Afrika vil også medføre styrkede kommercielle relationer. Afrika repræsenterer på længere sigt et stort potentielt marked, hvor der allerede i dag er muligheder. Vi må understøtte de erhvervsmæssige kontakter, der i sig selv kan bidrage til økonomisk vækst såvel i Europa som i Afrika.

Konflikten i Darfur trækker blodige spor. Mere end 200.000 er døde, og over 2 mio. er internt fordrevne. Det er først og fremmest regeringernes ansvar at beskytte deres civilbefolkninger, men svigter de, har det internationale samfund en forpligtigelse til at træde til. Se Folkekirkens Nødhjælps film fra Darfur via www.afrika.um.dk/da/menu/Migration

Den Afrikanske Union (AU) overtog i 2002 rollen som den overordnede pan-afrikanske regionale organisation efter Organisationen af Afrikansk Enhed (OAU). AU's centrale opgaver er at skabe fred og sikkerhed samt politisk, økonomisk og social integration og samarbejde i Afrika.

Sikkerhed og stabilitet står i centrum efter mange år med borgerkrige og konflikter, men integrationen omfatter også demokrati, menneskerettigheder og økonomisk samarbejde – og i forbindelse med sidstnævnte muligheder for at skabe vækst gennem samhandel. I takt med, at afrikanerne selv udvikler deres samarbejde, skal vi udvide vores politiske og finansielle støtte til AU og de sub-regionale organisationer både bilateralt og gennem EU.

c. Mere og bedre bistand til Afrika – med fokus på unge, ligestilling og især beskæftigelse

Der skal mere dansk udviklingsbistand til Afrika, og regeringen vil sikre, at bistanden bliver udnyttet mere effektivt. Der skal fokus på beskæftigelse for det stigende antal unge uden udsigt til en anstændig fremtid og på at øge ligestillingen mellem mænd og kvinder, så kvinder i højere grad får andel i udviklingen.

Danmark vil, som følge af regeringens beslutning om at give 0,8 pct. af BNP i bistand, have stigende bistandsmidler til rådighed - og de skal først og fremmest komme Afrika til gode. Det er regeringens mål, at to ud af tre danske bilaterale bi-

standskroner på sigt skal gå til Afrika. Danmark vil samtidig koncentrere bistanden i Afrika på færre, men større indsatser.

Den demografiske udvikling skal holdes særligt for øje, når det gælder Afrika. Befolkningstilvæksten i Afrika er den højeste i verden. Mere end halvdelen af Afrikas befolkning er i dag under 18 år, og i modsætning til andre dele af verden forventes det, at ungdomsårgangene i Afrika vil fortsætte med at vokse. **Historien er fyldt med eksempler på, at det øger risikoen for konflikt, når andelen af unge bliver høj og især, hvis de unge ikke kan finde meningsfuld beskæftigelse med en nogenlunde anstændig indkomst. I de næste 20 år vil der blive behov for 10-15 mio. nye job om året alene for at beskæftige de mange unge, der kommer ud på arbejdsmarkedet.**

Den demografiske udvikling udgør derfor en særlig udfordring for Afrika i de kommende år. Danmark vil sætte fokus herpå og sikre, at vores øgede samarbejde med de afrikanske lande prioriterer områder, der er relevante for, at Afrika kan drage nytte af den demografiske udvikling. Det drejer sig særligt om øget beskæftigelse samt – i overensstemmelse med den danske befolkningsstrategi - uddannelse og fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder særligt for at styrke kvinders rolle i udviklingsprocessen, herunder deres bidrag til den økonomiske udvikling.

Den Internationale Arbejdsorganisation, ILO, skønner, at Afrika har behov for 11 mio. nye job hvert år for at leve op til 2015 Målene. Se www.afrika.um.dk/da/menu/JobUddannelse

1.2 Store forskelle landene imellem kræver en bred vifte af indsatser

Der er store forskelle mellem de afrikanske lande, og forskellene vokser. Nogle lande har høj økonomisk vækst, mens andre sækker bagud. Fortsætter denne tendens, vil kontinentet i stigende grad blive opdelt i et A-hold og et B-hold.

Danmarks samarbejde med Afrika vil tage udgangspunkt i situationen i det enkelte land og i de forandringskræfter, der driver udviklingen. Fremme af en ansvarlig regeringsførelse, der bekæmper fattigdom gennem fremme af demokrati og respekt for menneskerettighederne, vil fortsat være et centralt element i vores samarbejde. Regeringen vil føre en sammenhængende politik, hvor det udenrigs- og udviklingspolitiske,

det økonomiske og det sikkerhedspolitiske engagement indgår i et effektivt samspil. Vægtningen af de forskellige indsatsområder vil være forskellig i de enkelte lande, ligesom redskaberne vil være tilpasset behovene og situationen i hvert enkelt land.

1.3 Omfattende indsats for fattigdomsbekæmpelse i ti udvalgte lande

Danmark har i Afrika syd for Sahara et langsigtet udviklings-samarbejde med ti samarbejdslande. Alle disse lande hører til blandt verdens fattigste med en gennemsnitsindkomst pr. indbygger på under 10 kr. om dagen. Flere af disse lande har tidligere været præget af konflikter og egentlig borgerkrig. Men det er i dag lande, der er relativt stabile og har økonomisk vækst og fremskridt indenfor demokratisering og god regeringsførelse. Her vil udviklingssamarbejdet fortsat være det vigtigste element i det danske engagement med udgangspunkt i landenes egne planer og prioriteter og deres vilje til at gennemføre dem. Fremover vil regeringen dog også arbejde for at forstærke samarbejdet om handel, sikkerhedssektorreform, migration, klimatilpasning samt kultur og medier.

Danmark har et langsigtet udviklingssamarbejde med ti samarbejdslande i Afrika syd for Sahara. Alle Danmarks samarbejdslande hører ifølge FN til blandt verdens fattigste med en gennemsnitsindkomst pr. indbygger på under 10 kr. om dagen:

Benin	Burkina Faso	Ghana	Kenya	Mali
Niger	Mozambique	Tanzania	Uganda	Zambia

1.4 Målrettede indsatser i udvalgte skrøbelige stater

I skrøbelige stater kan problemerne udvikle sig til en mere fundamental mangel på vilje eller evne til at tage ansvaret for samfundsudviklingen. Naturkatastrofer og kamp om naturressourcer kan skabe eller forværre konflikter og kriser. Her vil Danmark bidrage med udviklingsbistand og gennem aktiv deltagelse i EU og i det multilaterale samarbejde, herunder FN. Stabilisering og genopbygning skal sikres i tæt sammenhæng med politiske og fredsstøttende indsatser både i de enkelte lande og på regionalt niveau, hvor vi kan bygge på vores kontakter og styrkepositioner fra det langsigtede udviklingssamarbejde. Danmark vil også udbygge samarbejdet med Den Afrikanske Union (AU), der netop spiller en stigende rolle i at skabe samarbejde mellem de afrikanske lande om stabilisering og konfliktløsning. Bilateralt vil Danmark særligt fokusere på Sudan og Zimbabwe, mens andre skrøbelige stater primært vil blive støttet via de multilaterale organisationer.

1.5 Fokus på politisk samarbejde med lande med stor regional indflydelse

Enkelte afrikanske lande med stor økonomisk og/eller politisk vægt har mulighed for at påvirke udviklingen i hele regionen i en positiv retning. Det gælder især Sydafrika og i nogen grad også Nigeria og Etiopien. Fokus for Danmarks engagement i disse lande vil være en bredere politisk og økonomisk dialog og øget erhvervs- og forskningssamarbejde. I Sydafrika vil udviklingssamarbejdet gradvist blive nedtrappet og tilpasset særlige danske mærkesager eller indsatser rettet mod at styrke Sydafrikas regionale engagement.

2. AFRIKA - EN PARTNER I GLOBALISERINGEN

Globalisering indeholder en lang række forskellige tendenser og udviklingsaspekter, der karakteriserer verden i det 21. århundrede. De globale forbindelser og sammenhænge er øget, hvilket har åbnet op for nye muligheder for økonomisk vækst og teknologisk udvikling verden over. Afrika er imidlertid en undtagelse. På trods af kontinentets rige naturressourcer er Afrikas andel af den globale økonomi faldet i de seneste årtier samtidig med, at de afrikanske samfund stadig er præget af fattigdom og ustabilitet. På samme tid har den teknologiske fremgang i telekommunikation, medieadgang, rejser og handel bragt Afrikas udfordringer tættere på vores hverdag.

Afrika er ikke med i den globale økonomi:

Hver tiende borger i verden bor i Afrika syd for Sahara – alligevel findes kun 2 pct. af verdens indkomst, internationale investeringer og udenrigshandel i dette område.

Kilde: FN/Verdensbanken

I Afrika syd for Sahara faldt indkomsten målt pr. indbygger med næsten 2 pct. i 1980'erne og 0,2 pct. i 1990'erne. Kontinentets andel af verdenshandelen er faldet fra 3 pct. i 1950'erne til under 2 pct. i dag. Denne negative udvikling er imidlertid ved at vende. De seneste tre år har Afrika syd for Sahara oplevet en gennemsnitlig økonomisk vækst på over 5 pct., og ifølge de seneste fremskrivninger vil den positive tendens fortsætte. Hvis 2015 Målene skal nås, skal væksten imidlertid øges markant samtidig med, at den relativt høje befolkningstilvækst, der udhuler væksten pr. indbygger, skal reduceres.

Den forholdsvis høje økonomiske vækst er blevet fulgt op af en markant stigning i de udenlandske investeringer, der i 2005 for første gang var større end den samlede bistand. Investeringerne er dog i væsentlig grad koncentreret om ressourceudvinding i et mindre antal lande. Her er det afgørende, at de afrikanske regeringer har vilje og evne til at forhandle aftaler på plads med de private investorer, der sikrer rimelige og stabile indtægter samt en bæredygtig naturressourceudvinding. De øgede investeringer bekræfter, at Afrika i dag har bedre muligheder for at sikre sig en plads i den internationale globalisering. Kontinentet har således fået stigende handelsmæssig og økonomisk betydning for en række G8-lande, EU-lande og Kina. Den rolle skal Afrika kunne drage bedre nytte af.

I landene i Afrika syd for Sahara er udenrigshandelen som andel af BNP steget fra 40 pct. til over 60 pct. siden 1990. Men regionens andel (ekskl. Sydafrika) af verdens eksport er faldet til 0,3 pct. Den del af verdens eksport, der kommer fra Afrika syd for Sahara med ca. 689 mio. mennesker, er i dag mindre end halvdelen af Belgiens (med ca. 10 mio. mennesker). Samtidig er der ikke tegn på, at de afrikanske lande formår at placere sig strategisk i virksomhedernes globale værdikæder. Råvarer, især olie og naturressourcer, ser ud til at forblive Afrikas dominerende eksportvarer.

Udenrigsministeriets globaliseringsanalyse

Udenrigsministeriets globaliseringsanalyse fra 2006 beskriver Danmarks rolle og prioriteringer i fremtidens globaliserede verden. Analysen "Den Grænseløse Verden - Udenrigsministeriet og globaliseringen" kan læses på www.um.dk

2.1 En stærkere stemme til Afrika i det globale samarbejde

Der er brug for et partnerskab, der bringer de afrikanske lande ud af den ensidige rolle som bistandsmodtagere og mere ind på den internationale scene som ligeværdige internationale aktører. Dialogen og samarbejdet skal give mulighed for gensidig forståelse og påvirkning og må bygge på en klar erkendelse af, at interesser og synspunkter ikke altid er sammenfaldende. Der er behov for at involvere både regeringer, civilsamfund og den private sektor. **Mange afrikanske lande har vist, at de både kan og vil deltage i globaliseringen og sikre sig en andel af de økonomiske gevinster, som den kan give.** Det er fremtiden for Afrika, ligesom det er for alle andre regioner i verden.

Afrika har store oliereserver og andre naturressourcer, som er med til at give kontinentet en stærkere strategisk betydning som energipolitisk spiller. Der er også voksende international opmærksomhed om den trussel, som øget radikaliserings i Afrika kan komme til at udgøre i fremtiden. De fleste afrikanske lande forholder sig til disse udfordringer og er i stigende grad udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktører. Det regionale samarbejde i Afrika udgør mere og mere en fasttømret ramme for dialogen mellem de afrikanske lande. Der er samtidig voksende interesse for en udenrigs- og sikkerhedspolitisk dialog mellem Afrika og omverdenen. Dette er en positiv udvikling, som Danmark ønsker at styrke.

Regeringen vil arbejde for:

- ✓ At gruppen af afrikanske lande, som led i en samlet sikkerhedsrådsreform, bliver stærkere repræsenteret i FN's Sikkerhedsråd, og at der skabes et bedre og tættere samarbejde

mellem FN, AU og EU, især på det sikkerhedspolitiske område.

- ✓ Bredere dialog på alle niveauer, herunder gennem ministerbesøg og folketingsdelegationer, om politik, sikkerhedspolitik og økonomiske spørgsmål af fælles interesse.
- ✓ Tættere samarbejde og udveksling mellem Danmark og Afrika vedrørende forskning – f.eks. om landbrug, sundhed, sikkerhed, ligestilling, kultur og medier.
- ✓ Styrket afrikansk deltagelse i det globale samarbejde på ikke-spredningsområdet.
- ✓ Forstærket politisk dialog med Sydafrika og andre regionale stormagter om en vifte af spørgsmål af betydning for hele Afrika og med styrket fokus på indsatser, der kan fremme en positiv rolle for dem på kontinentet.

2.2 Klimaforandringerne rammer Afrika ekstra hårdt

Klimaforandringer forøger presset på Afrikas naturressourcer og skaber yderligere vanskeligheder for opnåelsen af 2015 Målene. Et pres som øges med den demografiske udvikling og behovet for yderligere økonomisk vækst. Afrika er den verdensdel, der bidrager absolut mindst til den globale opvarmning, men som kommer til at bære de alvorligste konsekvenser.

To tredjedele af afrikanerne lever fortsat på landet og er direkte afhængige af naturgrundlaget – og i modsætning til andre dele af verden stiger landbrugets produktivitet ikke. **De fattigste mennesker er direkte afhængige af velfungerende økosystemer, som f.eks. de afrikanske skove og ferskvandssystemer, hvis biodiversitet er blandt verdens rigeste.** Klimaforandrin-

gerne vil forstærke tendensen til ørkenspredning, forøge risikoen for ødelæggende naturkatastrofer samt bidrage til at skabe migration og konflikter.

Afrikas miljø er hårdt belastet, og klimaforandringer vil ramme Afrika hårdt:

Den seneste rapport fra FN's Klimapanel peger på, at op mod 250 mio. mennesker vil opleve øgede problemer med adgang til vand allerede inden år 2020, tørre områder vil blive mere tørre, mens nedbøren visse steder vil falde i større koncentrationer over kortere tid og dermed skabe oversvømmelser.

Se rapport fra FN's Klimapanel 2007, www.ipcc.ch

Hyppigere forekomster af naturkatastrofer har enorme menneskelige, sociale og økonomiske omkostninger i Afrika. Fattigdom er kraftigt medvirkende til at gøre den afrikanske befolkning endnu mere udsat, når katastrofen rammer. Katastroforebyggelse er derfor et vigtigt indsatsområde. Arbejdet med katastroforebyggelse, miljø og sikring af en bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget må bygge på afrikanske landes egne planer og prioriteter.

Idet Afrika bidrager meget lidt til den globale opvarmning, vil klimaindsatsen i Afrika primært fokusere på tilpasning. Afrika har imidlertid et energibehov, som i de kommende år vil være stærkt stigende, og der vil derfor være et vist potentiale for forebyggende indsatser baseret på den teknologioverførsel og finansiering, som er indeholdt i Kyoto-protokollens CDM-

mekanisme. Dermed vil også Afrika være i stand til at bidrage til reduktioner i drivhusgasudledningen.

Clean Development Mechanism (CDM) er en mekanisme under Kyoto-protokollen, der muliggør, at industrilande kan investere i drivhusgas-reducerende projekter i et udviklingsland. Reduktionen omsættes i CO₂-kreditter, som kan trækkes fra i industrilandets nationale "klimaregnskab".

Afrika skal inddrages stærkere i det globale samarbejde vedrørende klimaændringer, og Danmark vil derfor bistå de afrikanske lande i deres forberedelse og deltagelse i internationale forhandlinger. Dette er særligt relevant i forbindelse med Danmarks værtskab for FN's Klimakonference i 2009 (COP15), hvor en efterfølger til Kyoto aftalen forventes at komme til forhandling. Det vil give Danmark en unik platform for at påvirke dagsordenen, og regeringen vil bl.a. arbejde for, at hensynet til de fattigste landes interesser kommer til at spille en væsentlig rolle i en ny aftale (post 2012 aftale).

Regeringen vil:

- ✓ Bidrage til, at Afrika inddrages i løsninger på de globale udfordringer, som klimaforandringer skaber i form af migration, konflikter og øget fattigdom.
- ✓ Bruge værtskabet for COP15 til at sikre, at de fattige landes problemstillinger kommer højt på dagsordenen i de internationale klimaforhandlinger. Danmark vil arbejde for løsninger, der respekterer principperne om retfærdighed og et fælles, men differentieret ansvar.

- ✓ Arbejde for, at miljøhensyn, bæredygtig anvendelse af naturgrundlaget og forebyggelse af naturkatastrofer indarbejdes i afrikanske landes politikker og fattigdomsstrategier og undersøge mulighederne for at fremme f.eks. økologisk landbrug, herunder også som eksportmulighed, med udgangspunkt i den forskning og ekspertise, der findes på området.
- ✓ Integrere klimahensynet i udviklingssamarbejdet, bl.a. ved at gennemføre klimatjek af danske indsatser i samarbejdslandene i Afrika.
- ✓ Prioritere den bilaterale sektorbistand til miljø og klima og arbejde for en stærkere sammenhæng mellem indsatserne i landbrugs-, og miljøsektorerne – især i Sahelområdet i Vestafrika, hvor udfordringerne er særligt store.
- ✓ Arbejde for, at afrikanske lande får bedre adgang til finansiering af projekter, der reducerer udledning af drivhusgasser, til nye teknologier ved etablering af øget energiproduktion samt til klimavenlige og energieffektive løsninger.

LÆS:

U-landene bliver ramt hårdest af fremtidens klimaændringer, var budskabet på klimakonference i København i 2006, der samlede eksperter og andre interesserede til debat om klimaforandringer og udviklingsmål. Der skal handles nu, mener økonom Jeffrey Sachs. Læs artikel i Månedsmagasinet Udvikling. www.afrika.um.dk/da/menu/Miljo

2.3 Vi skal tackle de grundlæggende årsager til tvungen migration

Længe før europæerne trak landegrænser i Afrika, har migration været en vigtig del af overlevelsesstrategien for familier og hele samfund på kontinentet. Migration bunder primært i ændringer i enten økonomiske forhold, miljømæssige forhold eller sikkerhedsforhold. Langt den største del af denne migration finder sted internt i Afrika, og langt de fleste migranter vandrer fra land til by og krydser landegrænser i søgen efter sikkerhed eller beskæftigelse.

Migration er grundlæggende positivt for den økonomiske udvikling og fremmes aktivt i flere områder. I Vestafrika er der eksempelvis fri bevægelighed for arbejdskraften, der traditionelt har været meget mobil landene imellem. Det er særligt de velfungerende lande i Afrika, der drager fordel af migrationen ved at tiltrække uddannet arbejdskraft, investorer og iværksættere.

En konsekvens af migrationen i Afrika er kraftig urbanisering. Her spiller den manglende udvikling af det afrikanske landbrug en væsentlig rolle, uanset om det skyldes naturgivne forhold, fejlslagen økonomisk politik eller det internationale han-

delsregime. Urbaniseringen i Afrika er kendetegnet ved, at små og mellemstore byer kun vokser beskedent, mens hovedstæderne vokser eksplosivt. Urbanisering er en naturlig del af udviklingsprocessen, hvor byerne traditionelt skaber den vigtige vækst i handels- og industrisektorerne. Den voldsomme tilflytning til storbyerne i Afrika er dog samtidig med til at skabe en række alvorlige miljø-, kriminalitets- og sundhedsproblemer.

En negativ konsekvens af migration er fænomenet ”brain drain”, dvs. det forhold at store dele af landets veluddannede og ressourcestærke arbejdsstyrke udvandrer for at tage arbejde i udlandet, hvorved de menneskelige ressourcer, der er afgørende for udvikling, reduceres. Det vurderes, at op imod 80.000 veluddannede afrikanere forlader Afrika hvert år. Samtidig skal det tages med i betragtning, at mange afrikanske immigranter sender penge til familier og slægtninge i hjemlandet, som bidrager positivt til udviklingen i landet.

Det langsigtede danske udviklingssamarbejde bidrager i betydelig grad til at tackle de underliggende årsager til migration via fokus på fattigdomsbekæmpelse. Den danske nærområdeindsats er særligt relevant for migration forårsaget af konflikter, hvor der er stort behov for beskyttelse og forbedring af levevilkårene for flygtninge og lokalbefolkninger i nærområderne samt efterfølgende repatriering. Nærområdeindsatsen bidrager til lokale forsoningsprocesser, genopbygger social infrastruktur og sætter skub i den økonomiske vækst, så flygtninge og internt fordrevne har noget at vende hjem til. Indsatsen bidrager også til, at flygtninge, der slår sig ned i nabolandene, kan få et hjem og værdigt liv.

En lille del af migrationen, der har tiltrukket sig stor international opmærksomhed, er den illegale migration fra især Vestafrika til EU. Kilden til illegal migration er mangel på job og desperat fattigdom. Migrationen fra Afrika til EU har været stigende de senere år bl.a. stimuleret af den strøm af information, som globaliseringen har medført. Særligt de sydeuropæiske lande er meget berørt, og spørgsmålet er højt på den politiske dagsorden i Italien, Spanien og Portugal, men er som følge af den fri bevægelighed i EU en udfordring, der skal takles i EU regi.

Et særligt problem er handel med kvinder og menneskesmugling, der især involverer rekruttering af unge afrikanske kvinder til sexindustrien i Vesten.

Regeringen vil:

- ✓ Arbejde for en forbedret dialog mellem oprindelses-, transit- og destinationslandene, der skal skabe grundlag for et effektivt internationalt samarbejde om migration – bl.a. gennem EU.
- ✓ Støtte opbygningen af administrativ national kapacitet til at håndtere migrationsstrømme i både oprindelseslandene og på regionalt plan – både bilateralt og i samarbejde med EU Kommissionen.
- ✓ Som led i gennemførelsen af den danske handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker arbejde for at bremse denne handel, med særligt fokus på kvinder og piger.
- ✓ Gennemføre målrettede indsatser i Mali, Ghana og Niger samt tilbyde støtte til den vestafrikanske samarbejdsorganisation ECOWAS i arbejdet med migration, herunder især handel med kvinder og børn.

- ✓ Fastholde en markant næromsrådeindsats i Afrika – særligt omkring de danske samarbejdslande. Sammenhængen mellem national flygtninge- og asylpolitik og tiltag i nærområderne vil fortsat blive vægtet højt, herunder med fokus på kvinders særligt udsatte situation.

VIDSTE DU

- at hvert år rejser 23.000 sundhedsarbejdere fra Afrika til USA, Europa og Mellemøsten for at arbejde.
- at der i 2005 var omkring 17 mio. migranter i Afrika. Det svarer til 1,9 pct. af den samlede befolkning.

Kilde: FN/Verdensbanken

24.000 illegale migranter ankom i 2006 til de Kanariske Øer fra Vestafrika i håb om at kunne rejse videre til fastlandet Spanien. Men immigrationen til Europa udgør stadig kun en lille del af den samlede migration i Afrika. Læs artikel fra IRIN News. www.afrika.um.dk/da/menu/Migration

3. STÆRKERE REGIONAL INTEGRATION FOR AT FREMME KONFLIKTLØSNING, SAMHANDEL, VÆKST OG STABILITET

3.1 Regional integration

Afrika ønsker ligesom Europa at skabe stabilitet og vækst gennem en integrationsproces, der forbinder sikkerhedspolitisk samarbejde med økonomisk samarbejde og fremme af demokrati og menneskerettigheder. Som i Europa er endemålet for mange afrikanske ledere en politisk, økonomisk og monetær union med afsæt i Den Afrikanske Union. Økonomisk integration i form af regionale markeder for varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft, inkl. fælles standarder og lavere indbyrdes toldbarrierer, vil skabe større og mere interessante markeder for både afrikanske og internationale investorer og producenter. En gensidig åbning af de regionale afrikanske markeder vil være et af elementerne i en nødvendig dybere økonomisk integration, som også bør omfatte fysisk og økonomisk infrastruktur samt fri bevægelighed af arbejdskraft.

På det sikkerhedspolitiske område har de afrikanske lande forpligtet sig til at styrke Afrikas egne samarbejdsorganisationer, så de bedre selv kan håndtere udfordringerne og få en stærkere stemme i det internationale samfund. Danmark har siden 2004 ydet støtte til opbygningen af en afrikansk sikkerhedsarkitektur under Afrikaprogrammet for Fred, der medvirker til at styrke Den Afrikanske Union og de regionale organisationers kapacitet til at håndtere kriser og deltage i fredsbevarende operationer. De afrikanske samarbejdsorganisationer har stigende vilje til at træffe beslutninger og udvikle fælles politikker. Det er vigtigt, at den internationale støtte er baseret på solidt afrikansk ejerskab og går til de afrikanske organisationers egne initiativer.

Regeringen vil:

- ✓ Lancere et nyt initiativ til støtte for afrikansk integration i 2009, der udover støtte til sikkerhedsarkitekturen også rummer komponenter til støtte for tættere økonomisk samarbejde, demokratisering, ligestilling, fremme af menneskerettighederne og regionalt forskningssamarbejde.
- ✓ Arbejde for en samlet dagsorden, hvor AU, det afrikanske udviklingsinitiativ New Partnership for Africa's Development (NEPAD) og de sub-regionale samarbejdsorganisationer alle er del af en samlet ramme for at fremme fred og økonomisk udvikling i Afrika. Organisationerne skal spille bedre sammen og understøttes mere effektivt af den Afrikanske Udviklingsbank og FN's Økonomiske Kommission for Afrika.
- ✓ Styrke EU's dialog og samarbejde med afrikanske organisationer bl.a. gennem vedtagelse af en fælles strategi under EU-Afrika topmødet i Lissabon i december 2007.

Afrikaprogrammet for fred

Med en bevilling på 248 mio. kr. over fem år (2004-2009) til Afrikaprogrammet for fred bidrager Danmark til fred og stabilitet og derved til en bæredygtig udvikling i Afrika. I 2009 vil regeringen lancere et mere omfattende program for fred, sikkerhed og afrikansk integration.

NEPAD

New Partnership for Africa's Development - NEPAD - blev vedtaget af de afrikanske statschefer i juli 2001. Sydafrika, Nigeria og Senegal er de primære drivkræfter bag NEPAD, der gennem satsning på de progressive kræfter i Afrika vil stimulere til udvikling og minimere de negative landes indflydelse på kontinentets udvikling.

3.2 Bedre handelsbetingelser skal skabe vækstmuligheder for Afrika

Hvis 2015 Målene skal nås i Afrika, er øget vækst og samhandel en forudsætning. For at Afrika kan få en plads i den internationale arbejdsdeling forudsætter det gode rammebetingelser for et dynamisk og konkurrencedygtigt erhvervsliv og øgede investeringer. Det kræver dog også, at Afrika tilbydes internationale handelsvilkår, der reelt åbner op for afrikanske producenters deltagelse i globaliseringen, og at Afrika

tilbydes handelsrelateret bistand, så disse muligheder kan udnyttes.

De afrikanske regeringer må selv gå forrest i arbejdet med at fremme erhvervsklimaet, herunder bekæmpe korrupsion og unødigt bureaukrati. Rammebetingelserne for at drive virksomhed er i Afrika blandt de vanskeligste i verden, men en række afrikanske lande har i de senere år været blandt de mest reformivrige, hvilket viser en ny tendens.

Afrikas olie-, gas- og mineindustri er blevet attraktiv for investorer. På et år steg de direkte investeringer på kontinentet med 78 pct. Se www.afrika.um.dk/da/menu/JobUddannelse

Tilvejebringelsen af infrastruktur, som er nødvendig for at sikre transport, el-transmission, telekommunikation m.v. for bl.a. virksomhedsdrift, kræver omfattende investeringer. Her har de meget store donorer som f.eks. den Afrikanske Udviklingsbank, Verdensbanken og EU en komparativ fordel.

EU spiller en central rolle som handelspartner og i forhold til de afrikanske samarbejdsorganisationer.

Europas erfaringer med at fremme vækst og stabilitet gennem integration er relevante for Afrika, og der er et stort potentiale for øget samarbejde mellem EU og AU. EU er også en vigtig donor i de enkelte afrikanske lande, især inden for infrastruktur og energi, og EU spiller gennem den fælles handelspolitik en helt særlig rolle for Afrikas afsætningsmuligheder, da EU er det største eksportmarked for Afrika. EU's handels- og udviklingssamarbejde med Afrika er under revision og vil blive forankret i økonomiske partnerskabsaftaler (EPA) med fire afrikanske regioner. Et af hovedformålene er at skabe større regionale markeder i Afrika – i princippet via fire frihandelsområder - for derigennem at øge samhandelen. Fra dansk side er det afgørende, at EPA'erne kommer til at gøre en reel positiv forskel til fremme af udvikling og fattigdomsbekæmpelse gennem Afrikas integration i verdenshandlen.

EPA

EPA betyder "Economic Partnership Agreement" og er betegnelsen for de kommende handelsaftaler mellem EU Kommissionen og de såkaldte AVS-lande – 78 tidligere kolonier i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Formålet er at udrydde fattigdom, at skabe bæredygtig udvikling og at integrere AVS-landene i den globale økonomi.

Planerne om at genoptage dialogen på topmødeniveau mellem EU og Afrika kan vise sig at blive centrale for relationerne mellem de to kontinenter og give mere fremdrift i samarbejdet. Danmarks høje niveau af udviklingsbistand og politiske engagement i Afrika giver en god platform for styrket dansk indflydelse på EU's relationer med Afrika.

Regeringen vil:

- ✓ Arbejde for et udviklingsvenligt resultat af WTO's Doha-rundeforhandlinger, hvor:
  - de mindst udviklede afrikanske lande ikke skal påtage sig nye forpligtelser ("a round for free");
  - EU fastholder tilbuddet om told- og kvotefri markedsadgang til alle afrikanske lande for alle varer indenfor "Everything But Arms" initiativet;
  - de øvrige i-landes tilbud om det samme for 97 pct. af udviklingslandenes eksport ikke udvandes;
  - oprindelsesreglerne for at opnå præferentiell adgang til i-landene bliver lempet.
- ✓ Arbejde for økonomiske partnerskabsaftaler (EPA), der bidrager til udvikling og fattigdomsbekæmpelse, hvor:
  - de konkrete udviklingsmæssige hensyn er afgørende for omfanget af og tempoet for AVS-landenes toldreduktioner, der skal ske i et socialt og statsfinansielt ansvarligt tempo;
  - de handelsrelaterede spørgsmål om tjenesteydelser, intellektuel ejendomsret o.l. ikke indgår i EPA-aftalerne (medmindre ønsket af afrikanske lande);
  - EU ikke vil forfølge særlige interesser med hensyn til markedsadgang;

- alle afrikanske lande, der deltager i EPA-forhandlinger, tilbydes markedsadgangsvilkår i EU, der svarer til ”Everything But Arms” initiativet uden overgangsordning;
  - Afrika effektivt får mulighed for at beskytte sig mod al dumping af bl.a. landbrugsvarer;
  - syd-syd handel, med særligt fokus på handel mellem de afrikanske lande, fremmes ved at told på import fra EU afvikles langsommere end mellem de afrikanske lande;
  - der indføres lempeligere og mere udviklingsvenlige oprindelsesregler;
  - EU afvikler sine handelsforvridende støtteordninger på landbrugsområdet, herunder hurtigst muligt udfaser eksportstøtten; og
  - de lande, der deltager i EPA-forhandlinger, får bistand til at reducere handelsafgifternes andel af de totale statsindtægter gennem udvikling af andre finansieringsmetoder for statsbudgettet.
- ✓ Arbejde for at EU efterlever sit tilsagn om at forøge den handelsrelaterede bistand (Aid for Trade) til 2 milliarder EURO om året fra 2010 og sikre, at handelsrelateret bistand ydes i overensstemmelse med Paris-erklæringen om bistands-effektivitet, der er integreret i landenes udviklings- og/eller fattigdomsstrategier.
  - ✓ Fremme infrastrukturinvesteringer i Afrika, bl.a. gennem bidrag til den nye EU-Afrika infrastrukturfond og midler til projektforberejdelse.
  - ✓ Øge støtten til forbedring af erhvervs- og investeringsklimaet i en række afrikanske lande og bevare Danmarks høje profil inden for korruptionsbekæmpelse.

WTO

Organisationen WTO blev grundlagt d. 1. januar 1995 og er primus motor i internationale forhandlinger om liberalisering af verdenshandelen. WTO består af 142 medlemslande, som har vidt forskellige forudsætninger for at konkurrere på det internationale handelsmarked. Blandt WTO's medlemmer er i-lande, mindre udviklede lande og de allerfattigste lande. U-landene tæller i dag over 100 af medlemmerne. De enkelte u-landes udbytte af WTO-samarbejdet afhænger af, hvad de producerer, af markedspriser osv.

3.3 Nye muligheder i Afrika for dansk erhvervsliv

Danmarks samhandel med Afrika er fortsat meget begrænset og udgør under én pct. af den samlede udenrigshandel. Visse lande i Afrika repræsenterer dog på sigt et potentielt vigtigt vækstmarked for det danske erhvervsliv - samtidig med at øget handel med og investeringer i Afrika ville understøtte kontinentets muligheder for øget inddragelse i globaliseringen og den økonomiske udvikling.

I lande med gode vilkår og rammebetingelser for det private erhvervsliv kan erhvervsfremstød med deltagelse af danske virksomheder allerede i dag medvirke til at øge samhandlen mellem Danmark og Afrika. Stadig flere danske virksomheder og investorer viser interesse for potentialet på nye afrikanske markeder, og danske virksomheder kan med fordel gøre sig erfaringer og opbygge netværk. I en mindre gruppe af lande som f.eks. Ghana, Tanzania, Kenya, Nigeria, Mozambique og Sydafrika er der interessante muligheder for dansk erhvervsliv.

Under ordningen Blandede Kreditter har der i de senere år været afsat øgede ressourcer til at udvikle projektmuligheder i Afrika, hvilket har givet resultater. Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU) har ligeledes i de senere år med succes fokuseret på Afrika, med et stigende antal udviklingsprojekter til følge. Der er derudover indgået et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, Danmarks Eksportråd, Eksport Kredit Fonden og investeringsfondene IFU og IØ (kaldet GoGlobal) med henblik på at støtte eksport til bl.a. udviklingslande. Business-to-Business (B2B) programmet understøtter det kommercielle

samarbejde mellem afrikanske og danske virksomheder, og regeringen har for de kommende år afsat yderligere midler til B2B programmets fokusering på Afrikas kvindelige iværksættere.

Tættere kommercielle relationer skal bygge på internationale standarder for virksomheders sociale ansvar og for bekæmpelse af korruption, f.eks. gennem implementering af FN's Global Compact. I forbindelse med sidstnævnte støtter Offentlige Private Partnerskaber programmet (OPP) initiativer, der fremmer

ansvarlig virksomhedsdrift og koncentrerer i disse år indsatsen omkring innovative løsninger, der skal åbne nye veje for afrikanske entreprenørers bidrag til den økonomiske vækst i Afrika.

Regeringen vil:

- ✓ Forstærke samarbejdet med erhvervslivets organisationer om at fremme dansk erhvervslivs engagement i Afrika og undersøge mulighederne for stærkere udnyttelse af dansk know-how og teknologi til at fremme 2015 Målene.
- ✓ Arbejde for mere synergi mellem indsatser, der har relevans i forhold til det danske erhvervsliv, herunder sektorprogrammerne, B2B, Blandede Kreditter, PPP og IFU.
- ✓ Prioritere danske erhvervsfremstød i udvalgte afrikanske lande, så danske og afrikanske virksomheder sammen kan udvikle nye forretningsmuligheder, samt
- ✓ Styrke indsatsen for at assistere danske virksomheder i Afrika gennem Danmarks Eksportråd.

Internationale virksomheder flytter produktionen hen, hvor lønningerne er lave. I flere afrikanske lande betyder det nye og eftertragtede arbejdspladser. Men med fabrikkerne følger i nogle tilfælde også dårlige arbejdsvilkår. Se filmklip på www.afrika.um.dk/da/menu/JobUddannelse

LÆS:**Erhvervsstøtte eller udvikling**

Meningerne har altid været delte om, hvorvidt danske virksomheder skal bruge u-landsbistandspenge til at arbejde i udviklingslandene. Regeringen mener, at det giver god mening, særligt når beskæftigelse er så afgørende for de afrikanske landes udvikling. Se www.afrika.um.dk/da/menu/JobUddannelse

3.4 Sammenhængende indsats i Afrikas skrøbelige stater og konfliktområder

Trods et markant fald over de seneste år i antallet af voldelige konflikter er politiske kriser og konflikter stadig noget, der truer Afrikas stabilitet og udvikling. De afrikanske lande er selv blevet mere aktive i de senere år for at fremme demokratiseringsprocesser og fredsmægling, men mangler i mange tilfælde ressourcer og kapacitet til en effektiv indsats.

Konflikter og ustabilitet hæmmer fremskridt

Mange lande i Afrika kæmper for at sikre stabilitet og genopbygning efter konflikter (som berører omkring hver femte afrikaner), og risikoen for tilbageslag er høj. Fire-fem mio. afrikanere er flygtninge, og 12-13 mio. er internt fordrevne.

Kilde: FN

Danmark vil udbygge støtten til opbygning af de regionale organisationers kapacitet til at håndtere kriser og konflikter.

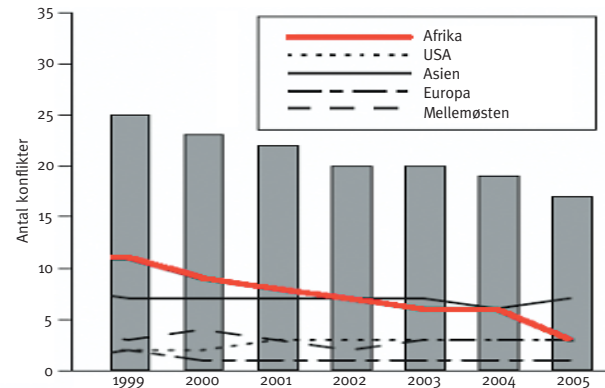
Men herudover er der fortsat brug for omfattende og langsigtet international støtte til nogle af de vanskeligste kriser og konflikter som f.eks. den langvarige krise i Sudan, konflikterne på Afrikas Horn og den ustabile situation mange steder i Vestafrika.

Danmark skal også være klar til at yde en markant indsats, når det bliver muligt at hjælpe et nyt demokratisk, men dybt forarmet Zimbabwe på fode igen efter års undertrykkelse og økonomisk tilbagegang.

FAKTA:

Der er sket et markant fald over de seneste år i antallet af voldelige konflikter i Afrika, men politiske kriser og konflikter truer fortsat Afrikas stabilitet og udvikling.

Antal væbnede konflikter, 1999-2005

Kilde: SIPRI Yearbook 2006

Efter kriser og konflikter ligger der en stor opgave i stabilisering og genopbygning. Fredsbevaring og opbygning af effektive og demokratiske stater står i centrum og er en forudsætning for, at der også kan sikres fremskridt med 2015 Målene og be-

kæmpelsen af fattigdommen. I denne sammenhæng er det vigtigt at inddrage såvel kvinder som mænd i konfliktløsning og fredsopbyggende aktiviteter.

Den danske indsats i konfliktlande og skrøbelige stater i Afrika skal bygge på danske og internationale erfaringer fra indsatser i både Afrika og i andre dele af verden. Det gælder bl.a. deltagelse i donorsamarbejde og sikring af sammenhængen mellem

Der er brug for omfattende international støtte til nogle af de vanskeligste kriser og konflikter som eksempelvis den langvarige krise i Sudan. Læs artiklen "Kvinderne i Darfur", der beskriver hvordan brutale voldtægter, overgreb og chikane er dagligdag for Darfurs kvinder. www.afrika.um.dk/da/menu/Sikkerhed

politiske, militære, sikkerhedsmæssige, humanitære og udviklingsmæssige indsatser. Selvom vilkårene er vanskeligere end i mere velfungerende lande, så er det muligt at opnå resultater af udviklingsbistanden også i skrøbelige stater, men det er ofte nødvendigt at tilrettelægge bistanden på en anden måde. Der er især behov for at tage udgangspunkt i de politiske og sociale forhold, der kan lede til enten konflikt eller i retning af fred og stabilitet. Det kræver tilbundsgående analyse af samfundsforholdene og forandringskræfterne i skrøbelige stater. Synlige forbedringer i adgangen til sundhed og uddannelse kan f.eks. være med til at sikre politisk stabilitet og fred i overgangssituationer.

Retsopgør og forsoningsprocesser kan bidrage til at skabe politisk stabilitet og lægge grunden for opbygning af retssamfund. Militære organisationer og oprørsgrupper er ofte domineret af mænd. Efter fredsslutning er det vigtigt at sikre, at kvinder får mulighed for at bidrage aktivt til freden på lige fod med mænd.

Regeringen vil:

- ✓ Bidrage til fredsbevaring og opbygning af effektive og demokratiske stater i tæt samarbejde med afrikanske og multilaterale organisationer som eksempelvis AU, EU og UNDP og gennem involvering af det lokale civilsamfund og danske NGO'er.
- ✓ Yde fredsopbygnings- og kriseindsatser i udvalgte lande, herunder bl.a. i Sudan og i givet fald Zimbabwe. Danske indsatser i andre svage stater vil primært ske via det multilaterale samarbejde og NGO'er.
- ✓ Fortsætte sin aktive udenrigspolitiske indsats for at skabe rammerne for en løsning på konflikten i Darfur og bidrage til gennemførelsen af Sudans nord/syd-fredsftale.
- ✓ Bidrage militært i FN regi til internationale fredsstøttende operationer i Afrika, når der er behov og mulighed for det.
- ✓ Deltage aktivt i de internationale bestræbelser på at fremme demokrati og respekt for menneskerettigheder i Zimbabwe, bl.a. via en intensivering af den danske bistand til civilsamfundet i Zimbabwe således, at Danmark har en solid platform for at deltage i en kommende genopbygningsfase.
- ✓ Bidrage til sammenhængende internationale indsatser i kriser og konflikter i Afrika, der omfatter diplomatiske, sikkerhedsmæssige, humanitære og udviklingsmæssige elementer.
- ✓ Øge fokus i det multilaterale samarbejde på konflikthåndtering og fredsopbygning i Afrika.
- ✓ Styrke dialogen om sikkerhedssektorreformer og søge at udvikle et samarbejde mellem danske og afrikanske forsvarsstyrker og politi, såvel bilateralt som multilateralt med AU og de sub-regionale organisationer.
- ✓ Tage højde for kvinders og børns helt særlige situation i forbindelse med voldelige konflikter.
- ✓ Yde omfattende humanitær hjælp i krisesituationer med f. eks. fødevaremangel og flygtningeproblemer.
- ✓ Arbejde for, at FN's Fredsopbygningskommission, som Danmark har været med til at få etableret, og den dertil knyttede fredsopbygningsfond yder en effektiv indsats med fokus på at styrke koordinationen af fredsopbygningsindsatsen i Afrika, og at dette sker i tæt samspil med Afrikas egne samarbejdsorganisationer.

4. MERE OG BEDRE BISTAND TIL AFRIKA OG NY FOKUS PÅ UNGE, LIGESTILLING OG BESKÆFTIGELSE

4.1 Vi skal gøre mere af det, vi er gode til

Den langsigtede programbistand har givet Danmark særstatus som en af de mest respekterede donorer i verden. Denne særstatus blev bekræftet i den seneste OECD/DAC evaluering af dansk bistand og af den internationale uafhængige tænketank, Center for Global Development. OECD fremhæver derudover decentraliseringen af bistandsadministrationen til de danske ambassader, som blev gennemført i 2003, som et eksempel til efterfølgelse.

Den internationale bistand til Afrika er steget markant de seneste fem år, primært via omfattende gældslettelse i perioden 2003-2006. Langt de fleste relevante afrikanske lande har nu modtaget gældslettelse. Samtidig lovede G8-landene i 2005 at fordoble bistanden til Afrika inden år 2010. Det skal sikres, at G8-landene lever op til disse forpligtelser som senest bekræftet på Heiligen Dam-topmødet i juli 2007.

Erfaringer har vist, at en effektiv bistandsindsats skal bygge på de processer og forandringer, der allerede finder sted i de enkelte afrikanske lande. Der er brug for en dialog med både afrikanske regeringer, politikere, civilsamfundsrepræsentanter, forretningsfolk, traditionelle og religiøse ledere samt forskere og kulturpersonligheder. Fundamentet for de danske indsatser er de enkelte landes egne fattigdomsstrategier med henblik på at sikre størst muligt ejerskab. Det er afgørende, at modtagerlandenes regeringer først og fremmest står til ansvar for deres egne vælgere og sikrer adgang til informationer om de resultater, der bliver opnået.

I marts 2005 tilsluttede over 100 lande og internationale organisationer sig **Paris-erklæringen**, som har til henblik at effektivisere udviklingsbistanden og samtidig lægger større vægt på, at omdrejningspunktet for bistanden er nationale politikker, strategier og institutioner.

Dette er også udgangspunktet i Paris-erklæringen, hvor donorerne har forpligtet sig til at tilrettelægge deres bistandsindsatser efter modtagerlandenes prioriteringer og i højere grad bruge modtagerlandenes administrative systemer i forbindelse med bistandsindsatserne. En fokusering af indsatserne på færre, men større aktiviteter, vil lette koordination og administration af bistanden for de involverede parter, og dette er en vigtig dansk prioritet. De senere år er der blevet udarbejdet fælles landestrategier i flere afrikanske lande, og det forventes, at denne tendens vil sprede sig til alle danske samarbejdslande i Afrika indenfor de kommende fem år.

Dansk bistand er geografisk koncentreret i de ni samarbejdslande, hvor langt størstedelen af den bilaterale bistand bliver udbetalt. Danmark har p.t. ca. 52 sektor- og tværgående programmer i de ni samarbejdslande i Afrika. Hovedvægten er aktuelt på sektorerne miljø, uddannelse, vand, landbrug og sundhed, hvilket afspejler de danske udviklingspolitiske prioriteter. Danmark har en balanceret tilgang til generel budgetstøtte og yder p.t. generel budgetstøtte til fem samarbejdslande i Afrika, baseret på en vurdering af regeringens ti kriterier herfor. De samlede udbetalinger til budgetstøtte svarede til mindre end 11 pct. af den samlede bilaterale programbistand til Afrika i 2006.

I de senere år er en række donorer uden for den traditionelle OECD donorkreds begyndt at gøre sig gældende i Afrika. Det gælder især Kina, der har lovet at fordoble sin bistand til Afrika frem mod 2009. Det er en positiv udvikling, som skal hilses velkommen. Samtidig er det vigtigt, at de afrikanske lande sikrer sig, at nye bistandspartnere understøtter en udviklingsproces, der fremmer demokrati og menneskerettigheder og en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne. Det er Afrikas langsigtede udvikling, det drejer sig om.

Forventet udvikling i rammerne for bistand til Danmarks samarbejdslande (mio. kr.)		
Land/år	2007	2011
Tanzania	435	500
Kenya	170	254
Uganda	270	330
Mozambique	360	395
Ghana	297	400
Benin	188	240
Burkina Faso	206	238
Zambia	190	250
Mali	39	250
Niger	70	70
Samlet	2225	2927

Regeringen vil:

- ✓ Sikre, at de stigende bistandsmidler som følge af regeringens beslutning om at give 0,8 pct. af BNP i bistand, først og fremmest kommer Afrika til gode. Det er regeringens mål, at to ud af tre danske bilaterale bistandskroner på sigt skal gå til Afrika. En øget andel af den danske udviklingsbistand vil dermed blive koncentreret i Afrika.
- ✓ Øge den langsigtede programbistand markant med udgangspunkt i fortsatte fremskridt i modtagerlandene. Øget sektorbudgetstøtte og i et vist omfang generel budgetstøtte, baseret på individuelle lande- og sektorvurderinger, vil være elementer heri. Generel budgetstøtte vil være baseret på regeringens ti kriterier herfor.
- ✓ Arbejde for, at det internationale samfund lever op til deres løfter om øget bistand til Afrika samt bringe dette spørgsmål op i relevante internationale fora herunder ikke mindst frem mod den internationale FN konference om udviklingsfinansiering i Doha i 2008.
- ✓ Øge det danske bidrag til den Afrikanske Udviklingsbank og arbejde for, at andre multilaterale organisationer prioriterer Afrika.
- ✓ Arbejde for, at Verdensbanken og IMF støtter de afrikanske landes administrative systemer, så de kan håndtere og effektivt udnytte den øgede bistand og styrke håndteringen af andre finansieringskilder så som statslig gældshåndtering og -styring.
- ✓ Fastholde bilateralt fokus på de nuværende ni programsamarbejdslande samt Niger.
- ✓ Koncentrere bistanden på færre, men større og mere effektive indsatser. De nuværende mere end 50 indsatser i

programsamarbejdslandene vil blive reduceret til ca. 40 indsatser bestemt af modtagerlandenes prioriteter og Danmarks komparative fordel i det enkelte land. Regeringen vil inden for hvert samarbejdsland satse på en eller to sektorer, hvor Danmark skal spille en ledende rolle blandt donorerne.

- ✓ Arbejde for at styrke donorkoordinationen under ledelse af modtagerlandene, herunder aktiv fremme af fælles landestراتيجier i alle ni programarbejdslande med inddragelse af alle donorer, herunder Kina.
- ✓ Opfordre de afrikanske partnerlande til at sikre, at aftaler, der indgås med nye donorer, bygger på fattigdomsorientering.

Dansk bistand vil blive koncentreret på færre, men større og mere effektive indsatser. Forventet fremtidig fordeling af bistandsprogrammer på forskellige sektorer

Energi	0 (2)
Erhverv	4 (4)
Miljø	5 (5)
Uddannelse	4 (4)
Sundhed	4 (6)
Vand og sanitet	4 (6)
Transport	2 (5)
Landbrug	5 (7)
God regeringsførelse	9 (8)

Tallene i parentes angiver nuværende antal programmer

Selvom Angola er den næststørste producent af olie i Afrika, lever størstedelen af landets 14 mio. indbyggere i fattigdom.

Se www.afrika.um.dk/da/menu/Fattigdom

4.2 God regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne står centralt

God regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne er afgørende for udvikling og grundlaget for dansk bistand til Afrika. **Der er tæt sammenhæng mellem god regeringsførelse og effekten af bistanden. Derfor er god regeringsførelse en integreret del af de danske sektorindsatser.** Det vil være afgørende for Danmarks engagement, at de afrikanske ledere og samarbejdspartnere selv går forrest i dette arbejde og viser vilje til at gennemføre de nødvendige ændringer og reformer. Ligeledes vil danske værdier om demokrati og menneskerettigheder være centrale for danske relationer med de afrikanske lande. Her har civilsamfundet også en vigtig rolle at spille bl.a. via deres fortalervirksomhed.

Ikke mindst NEPAD-initiativet (New Partnership for Africa's Development) peger fremad med den gensidige forpligtelse for medlemslandene til at lade deres regeringsførelse underkaste en kritisk gennemgang under den såkaldte African Peer Review Mechanism (APRM). Der er stigende politisk vilje i en række medlemslande til at gennemføre APRM og på den måde udvikle et sæt anbefalinger til at forbedre deres regeringsførelse. Danmark vil fortsat tilskynde Den Afrikanske Union og NEPAD til at arbejde videre med APRM-mekanismen samt fokusere på opfølgning på anbefalingerne.

Også religiøse grupper er vigtige partnere i de danske bistandsindsatser. Religiøse grupper spiller en voksende rolle i Afrika, og de er bl.a. med til at sikre adgang for de fattige til sundhed og uddannelse. Men der er også bekymring for, at religion kan

forhindre fremskridt og nytænkning, især når det gælder ligestilling og adgang til prævention og dermed også beskyttelse mod HIV/AIDS. Religion kan i nogle tilfælde skabe spændinger i samfundet og være en årsag til radikalisering og konflikt. Regeringen vil engagere religiøse grupper i dialog og samarbejde.

Kampen mod korruption er central. Korruption kan have forskelligt omfang og tage forskellige former lige fra plyndring af statens ressourcer på højt niveau til bestikkelse af lokale embedsmænd og politi. Der er behov for at sikre, at offentlige indkøb finder sted i overensstemmelse med internationale standarder. Tilsvarende er der behov for at styrke parlamenternes, mediernes og civilsamfundets muligheder for at få indsigt i regeringens arbejde og udøve demokratisk kontrol. Lokalbefolkningers mulighed for at udøve demokratisk kontrol med kommunalbestyrelses arbejde og beslutninger er i den forbindelse ligeledes vigtigt. Danmark bygger sit udviklingssamarbejde på et nul-tolerance princip over for alle former for misbrug af danske bistandsmidler og støtter aktivt partnerlandenes egen kamp mod korruption.

Menneskerettighederne bliver fortsat ikke respekteret: Gennemførelsen af internationale forpligtigelser på menneskerettighedsområdet halter i mange afrikanske lande bagefter. På trods af en øget udbredelse af demokrati er forholdene for oppositionsgrupper og menneskerettighedsforkæmpere i Afrika fortsat svære.

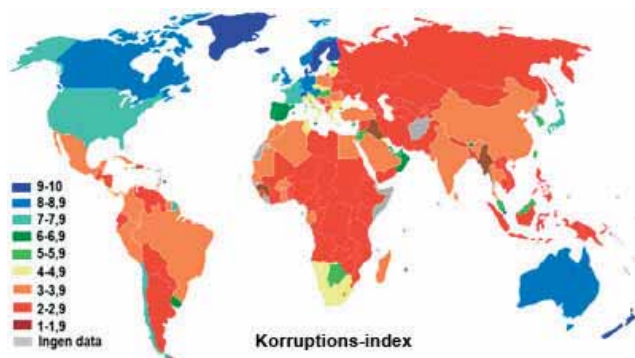
Korruptionen er som en tåge, der lægger sig hen over det offentlige liv i flere afrikanske lande. Mød madame Adjäi fra Cellen for Moralisering af det Offentlige Liv i Benin. www.afrika.um.dk/da/menu/Regeringsforelse

Regeringen vil:

- ✓ Støtte NEPAD's APRM-proces og den efterfølgende gennemførelse af anbefalingerne.
- ✓ Satse målrettet på at fremme god regeringsførelse i Afrika, herunder også i post-konflikt og fredsopbygningssammenhæng, samt på at udvikle afrikanske regerings kapacitet til selv at planlægge og gennemføre udviklingsaktiviteter og bekæmpe korruptionen.
- ✓ Arbejde for, at der skabes bedre rammer om den demokratiske deltagelse i udviklingsprocessen inden for de parlamentariske systemer og i det direkte samspil mellem stat og civilsamfund. Det vil være vigtigt at sikre, at offentligheden og lokale civilsamfundsorganisationer får bedre muligheder for at spille en rolle, herunder i kampen mod korruption. Den danske civilsamfundsstrategi vil blive opdateret som baggrund for dette.
- ✓ Inddrage danske NGO'er i både fortalervirksomhed og levering af sociale serviceydelser i Afrika afhængig af de lokale forhold. Indsatsen vil blive skræddersyet til situationen i det enkelte land og hensynet til at sikre stærkt nationalt ejerskab.
- ✓ Arbejde for, at demokrati, god regeringsførelse og fredsopbygning bliver en del af værdigrundlæger for uddannelsessektoren, så børn og unge bliver inddraget i opbygningen af demokratiske og effektive stater.
- ✓ Fortsat prioritere arbejdet med fremme af menneskerettigheder og liggeret mellem kønnene i Afrika, bl.a. gennem retsreformer og institutionsopbygning og med fokus på gennemførelsen af traktatforpligtelser, arbejdet imod vold, tortur og dødsstraf samt fremme af oprindelige folks rettigheder baseret på Danmarks viden og komparative styrke på dette område.

FAKTA:**Korruptionens udbredelse:**

Transparency International's (TI) "korruptionsindeks". Det står slemt til i lande med rød farve.

4.3 Talstærke ungdomsårgange bliver Afrikas store udfordring

En af Afrikas største udfordringer ligger i den demografiske udvikling. En ny stor generation af unge afrikanere er på vej med energi og vilje til forandring, men de mangler uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Især de unge kvinder står overfor store udfordringer, da de mange steder fortsat må kæmpe for at opnå lige rettigheder og indflydelse på deres livsvilkår og på udviklingen af de afrikanske samfund.

Økonomisk vækst er ikke tilstrækkelig for fattigdomsreduktion. Hertil kræves god regeringsførelse, der sikrer en ligelig fordeling af værditilvæksten. I mange lande i Afrika er der en tendens til, at den forøgede indkomst tilfalder en mindre del af befolkningen, hvilket har medført større ulighed og dermed

også øgede interne spændinger. Samtidig er der en klar tendens til, at kvinderne ikke får del i den økonomiske udvikling. Fokus på beskæftigelsesfremmende investeringer med særlig fokus på kvinderne som en del af en vækststrategi vil bidrage til at sikre forbindelsen mellem vækst og fattigdomsbekæmpelse.

Manglen på indkomst- og beskæftigelsesmuligheder er et af de forhold, der bekymrer afrikanerne mest. I et Afrika, hvor flere lande i stigende grad er kendetegnet ved fred, demokrati og ansvarlige ledere, vil denne bekymring blive en vigtig politisk udfordring. Manglende svar på denne udfordring har ikke kun betydning for de afrikanske samfund, men også for Afrikas naboer og dermed også Danmark.

Afrikas ungdom kan bane vejen for fremskridt og er en vigtig ressource for de afrikanske samfund. Samtidig ser afrikanere generelt mere positivt på fremtiden end tidligere. Det skal udnyttes, men det kræver fokus på børn og unges vilkår, rettigheder og muligheder, og her er uddannelse, specielt uddannelse af piger og kvinder, helt centralt. Hvis ikke der bliver skabt tilstrækkelige rammebetingelser for de mange børn og unge, er der risiko for, at deres energi bliver ledt i en negativ retning. De skal have et rimeligt perspektiv for fremtiden. En større indsats for børn og unge i Afrika og for bedre beskæftigelsesmuligheder er ikke blot en indsats mod fattigdom, men også en indsats mod radikalisering, ufred og illegal migration.

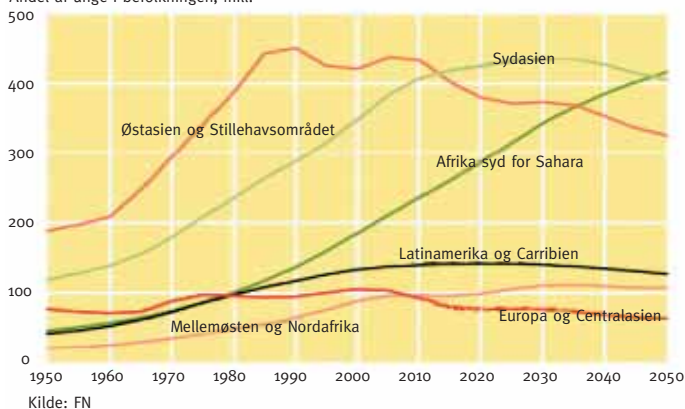
FAKTA:

Afrikas unge mangler beskæftigelse og uddannelsesmuligheder: Mere end halvdelen af Afrikas befolkning er i dag under 18 år, og i modsætning til andre dele af verden vil ungdomsårgangene i Afrika fortsætte med at vokse i de kommende årtier. I dag er der 156 mio. unge mellem 15 og 24 år. I 2030 vil der være 267 mio. I de næste 20 år vil der blive behov for 10-15 mio. nye job om året alene for at beskæftige de mange unge, der kommer ud på arbejdsmarkedet.

Kilde: FN/Verdensbanken

Afrikas store udfordring bliver at skabe 10-15 mio. nye job om året til de unge

Andel af unge i befolkningen, mill.

Det skal kunne betale sig at producere i Afrika. Forøget økonomisk vækst baseret på den private sektor bliver helt afgørende for, at de kommende ungdomsårgange kan bidrage til udviklingen og få opfyldt deres håb for fremtiden. Det vil kræve massive investeringer i en forøgelse af produktivitet og konkurrenceevne. God regeringsførelse, øget regional integration og adgang til de rige landes markeder vil være afgørende for, om det lykkes. Her spiller landbruget en vigtig rolle, idet størstedelen af den afrikanske befolkning er beskæftiget i denne sektor. Fremme af beskæftigelse i landbruget og de tilstødende erhverv, især i landområderne og de mindre byer, vil være afgørende for både fattigdomsbekæmpelse og stabilitet i mange afrikanske lande.

Den uformelle sektor udgør en markant del af den økonomiske udvikling i mange afrikanske lande. Det er vigtigt at skabe de rette forudsætninger for, at en stigende del af den uformelle sektor overgår til den formelle. Det kræver generelt gode rammebetingelser. En vigtig del af rammebetingelserne for landbruget og den private sektor er bedre beskyttelse af ejendomsrettigheder, herunder matrikulering. Her skal der gives særlig opmærksomhed til kvinders lige adgang og ret til jord.

Regeringen vil:

- ✓ Sætte internationalt fokus på ungdom og beskæftigelse i Afrika som et tema for de forstærkede udviklingsindsatser i Afrika.
- ✓ Øge den danske programbidrag til erhvervs- og landbrugssektoren og støtte jobskabelse i landområder og små/mel-

lemstore byer, bl.a. via mikrofinansiering og veje i landområder.

- ✓ Prioritere hensyn til jobskabelse i alle sektorer og på alle uddannelsesniveauer, så det bidrager til fremtidsmuligheder for både ufaglærte og højtuddannede og giver et reelt alternativ til migration.
- ✓ Arbejde for højere økonomisk vækst og jobskabelse til gavn for de fattige i Afrika gennem udviklingssamarbejdet, øget handel og flere investeringer.
- ✓ Udvikle nye metoder for indsatser relateret til beskæftigelse, bl.a. i samarbejdet med andre donorer, OECD, Verdensbanken, IMF, ILO og EU Kommissionen.
- ✓ Prioritere konkrete indsatser til beskyttelse af ejendomsrettigheder og udviklingen af effektive arbejdsmarkedsorganisationer, der kan fremme målsætningen om beskæftigelse for de unge.
- ✓ Fremme iværksætteri og virksomhedsstart i drøftelserne om de nationale udviklingsplaner i programsamarbejdslandene og gennem støtte til faglige kurser, mikrofinansiering og iværksætterstøtte i bred forstand, bl.a. med fokus på kvinders muligheder.

4.4 Fokus på ligestilling bl.a. for at sikre kvinders rettigheder og skabe vækst

Ligestilling er en mærkesag i dansk udviklingssamarbejde, ikke kun ud fra en grundlæggende respekt for menneskerettigheder og demokratiske frihedsideal, men fordi Afrika har afgørende brug for de økonomiske ressourcer, som ellers holdes tilbage pga. ulighed kønnene imellem. Kvinderne skal simpelthen

med, hvis Afrika skal gøre et solidt indhug i fattigdommen og skabe den nødvendige vækst.

Uligheder mellem mænd og kvinder er fortsat en meget væsentlig årsag til Afrikas fattigdom. Der er stort vækstpotentiale i Afrika, hvis kvindernes ressourcer blev udnyttet bedre.

Situationen for Afrikas kvinder er bl.a., at fattige kvinder stadig har ringere adgang til offentlige serviceydelser end fattige mænd. Dette kommer ikke mindst til udtryk på sundhedsområdet, hvor bl.a. manglende adgang til prævention og fødselshjælp er skyld i en stor sygdomsbyrde. Kvinder diskrimineres ofte lovmæssigt eller gennem traditionelle normer og adfærd. Vold mod kvinder er udbredt, og flere kvinder end mænd kan ikke læse og skrive. Kvinder er ofte økonomisk, socialt og politisk marginaliserede. Alt dette er med til at forhindre kvinder i at deltage i udviklingsprocessen, og manglende ligestilling er derfor en årsag til fattigdom for både mænd og kvinder.

Danmarks prioritering af ligestilling tager derfor dels udgangspunkt i en rettighedsbaseret tilgang, dels i den kendsgerning, at kvinders lige adgang til at deltage i udviklingsprocessen ganske enkelt er den mest effektive udnyttelse af de menneskelige ressourcer. For at sikre de ønskede resultater er det vigtigt, at ligestillingsindsatser bygger på de bagvedliggende årsager til ulighed. **Kvinder såvel som mænd er derfor målgruppen for den fokuserede danske indsats for kvinder og ligestilling.** Både kvinder og mænd må inddrages i den forandringsproces, som skal til for at skabe positive resultater, og som så vidt mu-

Frygten for skam gør kvinder til bedre politikere. Det mener i hvert fald Salamatu Sulemana, der p.t. er lokalpolitiker i Ghana, og som gerne vil videre til parlamentet. Læs artiklen om kvindelige politikere på www.afrika.um.dk/da/menu/Kvinder

ligt bør bygge på afrikanske forudsætninger og prioriteter. Afrikanske kvinder må sikres politisk og økonomisk ligestilling og større synlighed og deltagelse i det politiske liv, i civilsamfundet, i erhvervslivet og i samarbejdet med donorer.

Regeringen vil:

- ✓ Fortsat arbejde med den danske mærkesag om at fremme ligestilling og inddragelse af kvinder i økonomien, det politiske system og i sociale sammenhænge gennem specifikke og målrettede indsatser.
- ✓ Øremærke øgede bistandsmidler til fremme af ligestilling i Afrika.
- ✓ Understøtte arbejdet for ligestilling mellem mænd og kvinder i den samlede danske indsats og i den bredere politiske dialog samt i samarbejdet om fattigdomsstrategierne.
- ✓ Sikre, at kvinder inddrages i planlægning, gennemførelse og opfølgning af bistanden og de nationale fattigdomsstrategier.

Kvinderne er ikke nok med i udviklingsprocessen: I dag er kun godt en tredjedel af Afrikas formelle arbejdsstyrke kvinder, og kun 16 pct. af parlamentsmedlemmerne er kvinder.

Kilde: FN/Verdensbanken

4.5 Uddannelse til børn og unge er centralt

Der er brug for en markant og stærkere indsats inden for uddannelse i Afrika for at sikre adgang til skolegang og kvalitet i undervisningen for de knap 40 mio. børn, som ikke kommer i skole i Afrika syd for Sahara.

Der er i disse år en kraftigt stigende tilgang af skoleelever i Afrika, dels som følge af befolkningsvæksten, dels som følge af reformer i mange afrikanske lande, der har betydet fri skolegang og dermed gjort det lettere for de fattige at få deres børn i skole. De nationale uddannelsessystemer har svært ved at følge med denne vækst, og det går mange steder ud over kvaliteten.

Adgang til uddannelse er en menneskeret og en del af FN's børnekonvention. Det er udgangspunktet for Danmarks indsats. Uddannelse til alle er en god investering og en forudsætning for langsigtet økonomisk vækst, men skolegang og deltagelse i grundlæggende uddannelse og livslange læringsaktiviteter giver også den enkelte afrikaner bedre

muligheder for at tage vare på sit eget liv og deltage i beslutningsprocesser i samfundet. Der er behov for en massiv indsats for at sikre FN's 2015 Mål vedrørende adgang for alle til grundskole og særlige tiltag for at sikre, at også pigerne forbliver i uddannelsessystemet. Men der skal også sættes på de voksne.

Investeringer i voksenuddannelse kan føre til dramatiske forbedringer på både det økonomiske, sociale, kulturelle og politiske område. De afrikanske lande bør selv bruge flere ressourcer og leve op til de internationale normer på området, mens de internationale donorer bør bidrage ved at forøge den eksisterende indsats og gøre den mere effektiv.

Før få af Afrikas børn går i skole:

Mens der er opnået fremskridt i adgangen til grunduddannelse, er det fortsat kun 64 pct. af Afrikas børn, der går i skole - og langt færre piger end drenge gennemfører skoleforløbet. Erhvervsuddannelserne og de højere uddannelser giver ofte ikke de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger.

Kilde: FN/Verdensbanken

Der er brug for at forbedre erhvervsuddannelserne og de lidt længerevarende uddannelser i Afrika og bringe dem i bedre overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov gennem stærke offentlige/private partnerskaber. Mange unge afrikanere med erhvervsuddannelse eller højere uddannelse har svært ved at finde relevant beskæftigelse i dag, og det skyldes ofte, at uddannelserne ikke giver de kompetencer, som virksomhederne efterspørger.

Samtidig er der også et generelt behov for at give flere unge mulighed for en videregående uddannelse, ikke mindst kvinderne.

Uddannelse og en lille kapital er ofte nok til at sætte gang i en produktion, der kan skaffe en familie en indtægt. Mikrokreditter indgår derfor i en række danske programmer i Afrika. Se mere på www.afrika.um.dk/da/menu/JobUddannelse

Regeringen vil:

- ✓ Arbejde for, at afrikanske børns ret til uddannelse bliver sikret ved en fortsat udvidelse af adgangen til skolegang og ved en styrkelse af kvaliteten af undervisningen. Der er især behov for at få flere piger til at gå i skole over en længere årrække.

- ✓ Øge størrelsen på de nuværende uddannelsessektorprogrammer i Afrika over de kommende fem år og undersøge muligheden for at udvide fokus til også at omfatte videregående uddannelser.
- ✓ Øge det danske bidrag til det internationale Fast Track Initiative fond, der støtter initiativet ”uddannelse til alle”.
- ✓ Sikre at uddannelse og kapacitetsopbygning er et integreret element i de konkrete danske bistandsindsatser.
- ✓ Styrke erhvervsuddannelserne i afrikanske lande med udgangspunkt i de færdigheder, som virksomhederne efterspørger.

4.6 Støtte til svage og marginaliserede grupper

Det vil også være nødvendigt fortsat at støtte svage og marginaliserede grupper og sikre deres adgang til sundhed og uddannelse. Det gælder bl.a. handicappede, forældreløse børn og børn i væbnede konflikter. Der vil fortsat være fokus på situationen for oprindelige folk i Afrika, som i vidt omfang marginaliseres økonomisk og politisk og oplever diskrimination i adgangen til offentlige serviceydelser.

4.7 Forstærket indsats mod HIV/AIDS

Næsten to ud af tre personer ramt af HIV/AIDS er fra Afrika, og knapt 75 pct. af dem, som i 2006 døde af AIDS, kom fra Afrika syd for Sahara. Geografisk er HIV/AIDS koncentreret i det sydlige og østlige Afrika. HIV/AIDS har i efterhånden

mange år været et enormt problem for Afrika. Det er det fortsat, men det synes nu, som om epidemien er ved at tage af. Mens der stadig er et stigende antal personer med HIV i det sydlige Afrika, så er tallet i flere andre afrikanske lande faldende eller ved at stabilisere sig.

HIV/AIDS dræber mio. i Afrika og dræner kontinentet for ressourcer

Af alle HIV-smittede i verden er 64 pct. fra Afrika - 90 pct. af alle børn med HIV er ligeledes fra Afrika. Kvinderne er hårdest ramt, og mindre end 50 pct. af de afrikanske unge har en tilstrækkelig viden om HIV/AIDS.

Kilde: FN/Verdensbanken

Den omfattende udbredelse af HIV/AIDS har haft negative følger i alle samfundssammenhænge, og der er et stort behov for at forstærke indsatsen mod HIV/AIDS som prioritet i den samlede udviklingsindsats i Afrika. Indsatsen skal ses i tæt sammenhæng med arbejdet for at fremme seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, der også tager højde for den sociale kontekst, inddrager både mænd og kvinder, herunder med et særligt sigte på de unge, og sikrer adgang til prævention samt sundhedsydelser. Et centralt element vil være opbygningen og styrkelse af nationale sundhedssystemer – især den primære sundhedstjeneste.

Regeringen vil:

✓ Øge bevillingerne til kampen mod HIV/AIDS markant i Afrika og arbejde for at integrere HIV/AIDS i sundhedssektorprogrammerne. Det indebærer også indsatser rettet mod at afbøde konsekvenserne af HIV/AIDS epidemien, herunder forældreløse børn.

✓ Forstærke indsatsen til kapacitetsopbygning og forebyggelse og med udgangspunkt i HIV/AIDS strategien (2005) og befolkningsstrategien (2006).
✓ Fremme seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, herunder adgangen til prævention og relaterede sundhedsydelser.

5. AFSLUTNING

Danmark skal yde en ekstraordinær indsats for at sikre, at antallet af fattige i Afrika ikke fortsætter med at stige. Det har vi først og fremmest en moralsk forpligtigelse til. Men Afrika som et mere sikkert og velstående kontinent og potentiel handelspartner er også i vores egen interesse. Ikke mindst i kraft af den betydelige langsigtede bistand kan Danmark gøre en forskel. Vi skal være med til at sikre, at Afrika kommer med i globaliseringen, at det regionale samarbejde styrkes - både på det sikkerhedspolitiske og det økonomiske område – og at en bredere del af den afrikanske befolkning får del i udviklingen via en prioritering af beskæftigelse, ungdom og kvinder.

Regeringens Afrikastrategi vil være fundamentet for Danmarks indsats i Afrika i de kommende år. Der er lagt op til en forstærkning af den i forvejen omfattende danske indsats, men samtidig også et bredere samarbejde. Under udarbejdelsen af Afrikastrategien er der fra regeringens side blevet lagt vægt på en åben dialog med danske og internationale aktører, dels for at sikre det bedst mulige produkt, dels for at give en bredere forankring af de danske prioriteter. Næste skridt bliver den konkrete gennemførelse af regeringens målsætninger.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at der efterfølgende kan fremvises resultater. Det kræver en samlet indsats fra dansk side, herunder civilsamfundet og dansk erhvervsliv, hvis vi skal have det maksimale ud af vore indsatser.

Danmark i Afrika – Et kontinent på vej

august 2007

Udgiver

Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2

1448 København K

Telefon: 33 92 00 00

Fax: 32 54 05 33

E-mail: um@um.dk

Internet: www.um.dk

Design og tryk

Schultz Grafisk

Forsidefoto:

Mændene danser, mens kvinderne kigger på i Wendiguele nær Mopti, Mali (fotograf: Klaus Holsting)

Øvrige fotos:

Klaus Holsting, Jørgen Schytte, Paul Jeffrey/ACT-Caritas

Ernst Tobisch, Thomas Marott, Gitte Jakobsen, Hanne Selnæs

Publikationen kan downloades eller bestilles på:

www.danida-publikationer.dk

Teksten kan citeres frit

ISBN 978-87-7667-776-3 (trykt version)

ISBN 978-87-7667-778-7 (elektronisk version)

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Telefon: 33 92 00 00
Fax: 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Internet: www.um.dk